

Міжнародний гуманітарний університет
Факультет мистецтва і дизайну
Кафедра музичного мистецтва та звукорежисури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Підготовка та складання атестаційного екзамену

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Назва освітньої програми	<u>Музичне мистецтво</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри музичного мистецтва та звукорежисури, к.мист., доц. Каплун Тетяна Михайлівна ст. викладачі кафедри музичного мистецтва та звукорежисури: Архіпова Наталя Євгеніївна, Горовенко Максим Георгійович, Кравець Ніна Вячеславівна, Роменський Юрій Миколайович	067-782-91-45	tat_kap@i.ua

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Атестація здобувачів вищої освіти 4 курсу освітньої програми «Музичне мистецтво» зі спеціальності 025 Музичне мистецтво здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи та комплексного атестаційного екзамену.

Атестаційний екзамен проводиться у формі - **комплексного екзамену**, який складається з трьох провідних компонентів освітньої програми:

1. Всесвітня історія музики,
2. Історія сучасних музичних стилів,
3. Композиція та вокальна імпровізація (2453.2 - артист-вокаліст, соліст джаз-естради) / Майстерність актора (2453.2 - артист-вокаліст, соліст музичного театру) / Студійна звукорежисура (2455.2 - звукорежисер).

- виконання концертно-виконавської програми з фаху (артист-вокаліст – соліст джаз-естради, соліст музичного театру) або демонстрації творчого проекту (звукорежисер).

Всі кваліфікації надаються випускнику за умови виконання навчального плану обраної кваліфікації та відповідного рішення екзаменаційної комісії.

Атестаційний екзамен за спеціальністю повинен перевіряти досягнення результатів навчання, інтегральної, загальних та фахових компетенцій, визначених освітньою програмою та Стандартом вищої освіти за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Атестаційний екзамен має комплексний характер і містить питання, які базуються на навчальному матеріалі освітніх компонентів, визначених робочою програмою атестаційного екзамену, які формують профіль фахівця і рівень його кваліфікації. Завдання до атестаційного екзамену розроблені таким чином, щоб врахувати різні рівні знань, умінь та навичок, засвоєних здобувачами вищої освіти, перевірити їх підготовленість до майбутньої роботи за фахом.

Також атестаційний екзамен артиста-вокаліста включає виконання сольної програми з п'яти різнохарактерних та різностильових творів на вибір викладача та здобувача (*соліст джаз-естради*: джазовий стандарт, балада, блюз, естрадна українська пісня, твір латиноамериканського стилю – босанова, румба, самба та інші; *соліст музичного театру*: розгорнута арія або сцена та один постановочний номер з елементами хореографії з жанрів мюзикл, рок-опера, оперета, музичний фільм та інше) та проводиться у формі концертного виступу. Публічна демонстрація творчого проекту *звукорежисерів* пов'язана з актуалізацією звукорежисерських навичок та надбань (подання та захист заздалегідь приготовленого, організованого, записаного та замайстрованого музичного проекту).

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Підготовка та складання атестаційного екзамену» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності та спроможність до її удосконалення через застосування різноманітних практичних методик.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у творчій (виконавській та звукорежисерській) діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва, а також свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, звукорежисерській роботі і науковій діяльності.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності щодо створення художньої інтерпретації музичного твору, композиції та аранжування, звукорежисерського опрацювання звуку.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу у виконавській та звукорежисерській діяльності.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією у виконавській, імпровізаційній та звукорежисерській роботі.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

СК15. Здатність здійснювати концертно-виконавську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської та звукорежисерської діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Навчальна дисципліна Підготовка та складання атестаційного екзамену» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (РН), передбачених освітньою програмою:

РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння голосом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

РН 2. Володіти навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.

РН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та звукорежисерських інтерпретацій.

РН 9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (ансамблю).

РН 13. Володіти основами методології педагогічної діяльності.

РН 14. Використовувати на професійному рівні основи викладання вокалу (естрадно-джазового напрямку).

PH 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

PH 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

PH 18. Володіти сучасною апаратурою звукозапису та новітніми комп'ютерними технологіями у звукорежисерській практичній діяльності

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття	Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
1	30	30	4	8	обов'язкова

4. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання. Практичні навички здобувачі отримують в аудиторіях оснащених фортепіано, необхідною апаратурою для відтворення аудіо файлів, вільним доступом Інтернет мережі, а також користуються університетською студією звукозапису.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійної роботи здобувачів вищої освіти з вивчення дисципліни «Підготовка та складання атестаційного екзамену» містить:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Консультації з викладачем протягом семестру.
4. Самостійне опрацювання екзаменаційних теоретичних питань і практичних творчих робіт Комплексного атестаційного екзамену з наступних навчальних дисциплін – Всесвітня історія музики, Історія сучасних музичних стилів, Композиція та вокальна імпровізація, Майстерність актора, Студійна звукорежисура.
5. Підготовка та виконання індивідуальних завдань за фаховими практичними предметами – Сольний спів / Сценічний спів / Демонстрація творчого проекту.
6. Підготовка до підсумкового контролю.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

З дисципліни «Всесвітня історія музики»

1. Релігійно-міфологічний синкретизм в музиці стародавніх народів.
2. Особливості античної музичної культури.
3. Християнські засади музики Середньовіччя.
4. Музичні традиції епохи Ренесансу.
5. Провідні тенденції італійської музичної культури XVII ст.
6. Виникнення та етапи розвитку італійської опери XVII ст.: флорентійська камерата, венеціанська та римська опера.
7. Неаполітанська опера-seria: особливості побудовання, типи речитативу і арії, оркестровий вступ, співацький стиль bel canto.
8. Національні риси французької опери XVII ст.
9. Філософсько-релігійний символізм творчості І.С. Баха (на прикладі клавірної творчості).
10. Інструментальна музики XVII століття в історії європейської музики.

11. Особливості стану оперного жанру у європейській культурі XVIII ст.: криза опери-seria, виникнення комедійної опери в Італії та її національні версії в німецькій традиції.
12. Опера «Орфей» Х.В. Глюка у контексті оперної реформи композитора.
13. Мангеймська школа та її роль у формуванні класичних жанрів симфонії і сонати у творчості Й. Гайдна.
14. Жанрова та стильова характеристика творчості композиторів віденської класицистської школи.
15. Оперна творчість В.-А. Моцарта.
16. Інструменталізм Л. ван Бетховена у контексті ідей Просвіти.
17. Загальна характеристика музичного романтизму.
18. Жанрова система та особливості музичної мови композиторів-романтиків.
19. Оперна реформа Р. Вагнера.
20. Музичний імпресіонізм у контексті художньої культури другої половини XIX – першої чверті XX століття.
21. Провідні риси та стилі європейського музичного мистецтва кінця XIX – поч. XX ст. у контексті історичних і філософсько-естетичних ідей свого часу.
22. Універсалізм творчості І. Стравінського.
23. Музика XX століття: основні тенденції, стилі і композиторські школи.
24. «Нововіденська школа»: естетика, творчі принципи, жанрова і стильова характеристика.
25. «Шістка» у контексті французької музичної культури XX століття.
26. Фольклорне мислення К. Орфа на прикладі сценічної кантати «Carmina burana».
27. Особливості формування музичної культури США в зв'язку з колоніальним типом розвитку країни.
28. Творчі пошуки нового музично-виразного світу у творчості композиторів-авангардистів світу середини та другої половини XX ст.: полістилістика, мікрохроматика, сонористика, мінімалізм, алеаторика, конкретна і електронна музика, т.і.
29. Загальна характеристика особливостей прояву ідей постмодернізму у світовій музичній культурі.

30. Кіномузика видатних композиторів світу: індивідуальне прочитання звукового наповнення кінострічки.

З дисципліни «Історія сучасних музичних стилів»

1. Джаз як явище музичного мистецтва.
2. Народження джазу, фольклорна основа, спірічуелз.
3. Африканська музика як основа становлення джазу.
4. Стилі раннього джазу. Диксиленд.
5. Характеристика стилю регтайм (представники).
6. Характерні риси блюзу (перші виконавці блюзу).
7. Американська естрада 1920-х років.
8. Мюзикл. Музичний фільм.
9. Найвідоміші мюзикли першої половини XX століття.
10. Симфоджаз. Пол Уайтмен.
11. Становлення стилю swing, історичні передумови.
12. Джазова культура Європи 30-40-х років XX століття.
13. Творчі напрямки комерційної музики у другій половині XX століття.
14. Характеристика стилю be-bop, представники.
15. Історичні передумови виникнення стилю be-bop.
16. Характеристика стилю Bossa-nova, представники.
17. Характеристика стилю Рок-н-рол, історичні факти, представники.
18. Характеристика стилю “Soul”, представники, особливості стилю.
19. Розшифрувати поняття “R&B”, різноманіття стилів у середині цього поняття.
20. Пояснити значення таких термінів як “urban”, “urban contemporary”, “Neo Soul”, “fusion”.
21. Творчість Бадді Болден і Original Dixieland jazz band.
22. Творчість Бессі Сміт і Бікс Байдербека.
23. Творчість Скотт Джопліна і Зігфельд Флоренз.
24. Пояснити значення термінів : ревію, бурлеск, водевіль.
25. Творчість Річард Роджерс і Коул Портер.
26. Творчість Джером Керна.
27. Формування складу “big-band”, “combo”.
28. Перший геній джазу - Луї Армстронг.
29. Творчість Бенні Гудмена, Каунта Бейсі.

30. Творчість Дюк Еллінгтона і Глен Міллера.

З дисципліни «Композиція та вокальна імпровізація» (артист-вокаліст, соліст джаз-естради)*

1. Експонування вправ- етюдів
2. Експонування вивчених тем з підготовленими імпровізаціями
3. Демонстрація двох творів з композиції.

*передбачено експонування навичок у вигляді підготовлених індивідуальних завдань (письмово) з поясненнями.

З дисципліни «Майстерність актора» (артист-вокаліст, соліст музичного театру)*

1. Експонування комплексу вправ (координація, розслаблення м'язів, пам'ять, увага тощо) у формі показу.
2. Тематична ситуативна імпровізація. Етюд за заданими обставинами (у формі показу)
3. Показ підготовленої сцени (монологу).

* експонування навичок супроводжується поясненнями, коментарями.

З дисципліни «Студійна звукорежисура» (звукорежисер)

1. Дати визначення простого гармонійного коливання. Навести формулу і пояснити значення основних параметрів амплітуди, частоти, фази.
2. У чому полягає явище резонансу? Від яких параметрів залежить амплітуда коливань на резонансі?

3. Навести формулу резонансної кривої за різних значеннях добротності.

4. Як визначається звуковий тиск? У яких одиницях воно вимірюється? Навести приклади перекладу значень звукового тиску Па в дБ. Якому звуковому тиску відповідає рівень 100дБ, 94дБ, 112дБ.

5. Описати зв'язок сприйняття тембру зі спектральною та часовою структурою сигналу.

6. Навести міжнародну класифікацію музичних інструментів.

7. Дати визначення основних елементів музичного інструменту, генератора, вібратора, резонатора.

8. У чому полягають відмінні риси механізмів звукоутворення вокальної промови?

9. Що таке співоча форманта, яка її роль у співі?

10. Навести опис конструкції, механізмів звукоутворення та акустичні параметри електромеханічних інструментів.

11. Що називається трактом формування звукових програм, звукопередачі та звуковідтворення?

12. Дати класифікацію мікрофонів за видами перетворення та характеристиками спрямованості.

13. Описати загальну структуру студії звукозапису.

14. Дати класифікацію триггерів за видами перетворення та технічними характеристиками.

15. Засоби розташування обладнання при багатоканальному запису семплерних бібліотек.

5. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Робоча програма навчальної дисципліни передбачає наступні види та методи контролю:

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль, який здійснюється у ході проведення консультацій.	20%
підсумковий контроль, який здійснюється у ході проведення екзамену.	80%

Методи діагностики знань (контролю)	усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групі; розв'язання практичних завдань, екзамен
-------------------------------------	--

6. ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ПІДСУМКОВИМ КОНТРОЛЕМ У ФОРМІ ЕКЗАМЕНУ

Поточний контроль

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних заняттях			
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.1. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виноситься на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота студента)			
1.2. Підготовка матеріалів екзаменаційних питань за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення матеріалів екзаменаційних питань	5
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	5
Разом балів за поточний контроль			20
Підсумковий контроль екзамен			80
Всього балів			100

7. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній консультаціях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді на екзаменаційні питання, на високому рівні та в індивідуально-стильовій манері демонструє творчі завдання з фахових дисциплін, проявляє активність і креативність у творчій роботі;

- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній консультаціях, на досить високому рівні виконує творчі завдання з фахового предмету, проявляє активність і креативність у творчій роботі;

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки; в цілому добре виконує творчі завдання з фахового предмету. При цьому враховується виконання основної частини письмових завдань та креативність у творчій роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх практичних заняттях, володіє навчальним матеріалом та творчими завданнями з фахового предмету на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

враховується наявність виконання 50% письмових відповідей на екзаменаційні ;

- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх консультаціях, володіє навчальним матеріалом та творчими завданнями з фахового предмету на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з матеріалами відповідей на екзаменаційні питання;

- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом та творчими завданнями з фахового предмету на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

- «незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом та творчими завданнями з фахового предмету.

Таблиця відповідності результатів контролю знань.

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Барнич М. М. Психотехніка актора. Майстер-клас: монографія. Київ : Вид-во «Пінзель»; ФОП Рябчий І. С., 2018. 200 с.
2. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману»: Навч. посіб. Вид. 2-е, випр. та доп. Київ : Вид-во Ліра-К, 2016. 304 с.
3. Берегова О. М. Музика ХХ – ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя. Підручник для вищих навч. закл. України III-IV рівнів акредитації. Книга перша. Частина перша. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. 384 с.
4. Дідич Г. С. Історія західноєвропейської музики. Ч. I. Кіровоград, 2005. 226 с.
5. Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери: Західна Європа. Навч. посібник. Київ : Заповіт, 1998. 384 с.
6. Каплієнко-Люк Ю. Історія світової музики. Чернівці: Місто, 2015. 240 с.
7. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 1. Чернівці : «Місто», 2016. 280 с.
8. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 2. Чернівці : «Місто», 2020. 448 с.
9. Павлишин С. Музика ХХ століття: Навчальний посібник. Львів: БаК, 2005. 232 с.
10. Патріс Паві: Словник театру. Львів, 2006. 640 с. Patrice PAVIS. Dictionnaire du Théâtre. Paris, 2002. Ed. Armand Colin.
11. Пітер Брук: Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Переклад з англ. Львів : 2005. 136 с.
12. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу: довідкове видання. Київ : Центрмузінформ, 2004. 232 с.

13. Хім'як В.А. Акторська майстерність: тренінг: навчально-методичний посібник. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2014. 96 с., іл.
14. A New Approach Composing Music” William Russo. The University Of Chicago Press Ltd., London 1983, ISBN 0-226-73216-9 (pbk.)
15. Audio Systems Design and Installation” (ISBN-13 : 978-0240802862 © 1997 by Philip Giddings)
16. Blues Scatitudes” (ISBN 1-930080-01-8 © 2003 by Bob Stoloff).
17. Collier, James Lincoln The Making of Jazz: A Comprehensive History, Dell Publishing; 3rd Printing edition (August 15, 1979) eng., ISBN-10:0385286686, 543 p.
18. From Music to Sound: The Emergence of Sound in 20th- and 21st-Century Music (Routledge Research in Music)” (ASIN B07ZPD6G5C © 2019 by Makis Solomos)
4. Play-Alone” by Jamey Aebersold (періодичне видання, серія посібників для імпровізаційної практики
19. Sargeant, Winthrop Jazz, Hot and Hybrid, Da Capo Press; 3rd edition (January 21, 1975) eng., ISBN-10 : 0306800012, 302 p.
20. Scat! Vocal Improvisation Techniques (ISBN 0-9628467-5-9 ©1996 by Bob Stoloff)
21. The Art of Improvisation (©2000 Taylor-James pub.)
22. Vocal Improvisation” Bob Stoloff (Berklee Press, Editet by Jonathan Feist)
23. Windows Kernel Programming” (ISBN-10 : 1977593372 © 2019 by Pavel Yosifovich).

Допоміжна

1. Лисько З. Музичний словник. Київ, 1994. 168 с.
2. Фартінг Стівен. Історія мистецтва від найдавніших часів до сьогодні. Харків, 2019. 576 с
3. Шип С. Музична форма від звуку до стилю : навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1998. 368 с.
4. 100 Jazz & Blues Greats (ISBN 0-7119-1200-9 ©1987by Wise Publications.)
5. Better Sound from your Phonograph: How come? How-to! (ASIN B0BGNF1HVQ © 2022 by Robin Miller)
6. Clear and Unbiased Facts About Cd Duplication (ASIN B0BLXPZRY3 © 2015 by Arthur Flynn)
7. COMPUTER HARDWARE: Installation, Interfacing, Troubleshooting and Maintenance” (ISBN 978-812034798 © 2013 by K L James)
8. Great Gig Book Full. (ISBN 0-3674-47778-2 ©1990 by SheetMusic)
9. Real Jazz Book (ISBN 0-7935-1668-4 ©1992 by Hal Leonard Publishing Co.)
10. The ALL-Jazz Real Book (ISBN 1-883217-14-8 © 2001 Sher Music Co.)
11. The BIG BOOK Of Soul (ISBN 0-634-03346-8 © 1996 by Hal Leonard Publishing Corp.)
12. The Real Little Classical Fake Book (ISBN 0-7935-1668-4 ©1992 by Hal Leonard Publishing Corporation)
13. The Standards Real Book (ISBN 1-88137-09-1 © 2000 Sher Music Co)
14. ULTIMATE BOOK FOR HVAC FURNACE INSTALLATION AND OPERATION: Basic Records On The Whole Techniques Information To Understand About Furnace Set Up For Beginners” (ASIN B0BHK8V1J © 2022 by Kelvin K. Howard)
15. Van de Mieroop, Marc; 2004. A history of the ancient Near East. ca 3000-323 BC. Oxford: Blackwell Publishing.
16. Vinyl: The Analogue Record in the Digital Age” (ASIN B089ZZ4DFN © 2020 by Dominik Bartmanski).